

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/146461,Uroczyste-otwarcie-wystawy-IPN-TU-rodzila-sie-opozycja-Miedzy-Czerwcem-76-a-Sierpem-80.html>
20.04.2024, 03:50

Uroczyste otwarcie wystawy IPN „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80” - Warszawa, 2 lipca 2021

Od dziś do końca lipca 2021 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie można oglądać plenerową wystawę IPN „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80”, przygotowaną z okazji 45. rocznicy protestów robotniczych w czerwcu 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku.

Ekspozycję w Muzeum otworzyli: dr Dariusz Gałaszewski w imieniu dyrektora warszawskiego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej, Jacek Pawłowicz, dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, a także marszałek Antoni Macierewicz, działacz opozycji demokratycznej w PRL.

Fot. Piotr Życieński (IPN)

W wernisażu udział wzięli byli opozycjoniści, młodzież, mieszkańcy Warszawy i media.

Wystawa prezentowana jest jednocześnie w 15 miastach Polski. Została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej z okazji 45. rocznicy protestów robotniczych w czerwcu 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku. Składa się z 15 plasz – 9 ogólnopolskich i 6 regionalnych.

Fot. Piotr Życieński (IPN)

* * *

W czerwcu 1976 r. władze komunistyczne zapowiedziały podwyżki cen, obejmujące podstawowe artykuły spożywcze. Spauperyzowane społeczeństwo odpowiedziało 25 czerwca, gdy zastrajkowało 97 zakładów pracy. W Radomiu, Ursusie i Płocku robotnicy wyszli

na ulice. W pracownicy zakładów Ursus rozkręcili tory i uniemożliwili ich szybką naprawę wepchniętą w wyrwę lokomotywy. Setki uczestników protestów było bitych, aresztowanych lub skazanych na więzienie, a ponad 1500 zwolnionych z pracy. W wyniku pobicia przez Milicję Obywatelską zmarł kilka dni później przypadkowy przechodzień Jan Brożyna, a w połowie sierpnia zmarł w wyniku pobicia przez Służbę Bezpieczeństwa ks. Roman Kotlarz. Do najgwałtowniejszych starć z MO i ZOMO doszło w Radomiu, gdzie protestujący podpalili budynek Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Szacuje się, że w czerwcu 1976 r. w różnych formach sprzeciwu wobec działań władz uczestniczyło w sumie około 80 tys. osób. Najwięcej w Radomiu – blisko 21 tys. oraz Ursusie – ponad 14 tys.

Represje, które spadły na protestujących i dotknęły ich bliskich, zrodziły spontaniczne akcje pomocy materialnej, medycznej i prawnej. Pomoc represjonowanym robotnikom, którą natychmiast rozpoczęła 1 Warszawska Drużyna Harcerska im. Romualda Traugutta zaowocowała powstaniem Komitetu Obrony Robotników, pierwszej jawnej organizacji opozycyjnej w PRL.

Po niej zaczęły się formować kolejne ośrodki opozycji demokratycznej: Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Wolne Związki Zawodowe, Studenckie Komitety Solidarności, Konfederacja Polski Niepodległej, Ruch Młodej Polski. Powstawały też organizacje o znaczeniu regionalnym, jak np. w Krakowie Chrześcijańska Wspólnota Ludzi Pracy, Instytut Katyński, Akcja na rzecz Niepodległości czy Prywatna Inicjatywa Krakowska, a także instytucje samokształceniowe, jak Uniwersytet Latający

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

czy Towarzystwo Kursów Naukowych.
Narodził się również drugi obieg
wydawniczy, który naruszał komunistyczny
monopol informacyjny.

Jawna opozycja nie miała charakteru
masowego, ale bez niej niemożliwy byłby
zryw Sierpnia '80 - to z jej doświadczeń
korzystała „Solidarność”.

Polecamy portal IPN [„Polskie miesiące” –
Czerwiec 1976](#)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Piotr Życieński (IPN)

Fot. Jacek Persa (IPN)

Fot. Jacek Persa (IPN)